

Нікітюк Г.В.
асистент кафедри англійської мови
Гуманітарного інституту
Університету імені Бориса Грінченка
м. Київ, Україна

ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТАМИ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЯК ПРОЦЕС, ОРІЄНТОВАНИЙ НА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTI

Питання про формування професійно-педагогічної спрямованості особистості студента є безперечно дуже важливим. В сучасних умовах дуже швидко змінюється освітня ситуація і гостро стоїть питання про підготовку ініціативного, висококультурного вчителя, що здатен орієнтуватися в складних соціальних умовах, прагне до професійного зростання, професійної мобільності та саморозвитку. Випускник педагогічного університету повинен бути готовий працювати в школах різного типу та профілю. Сучасний вчитель повинен бути готовий до роботи з дітьми різного соціального статусу, різного рівня виховання; з дітьми, що володіють не тільки комп'ютером, а іноді і декількома іноземними мовами.

Виходячи з вище сказаного, приходимо до висновку, що держава вимагає підготовки професійно орієнтованого вчителя, вчителя у якого на належному рівні сформована професійно-педагогічна спрямованість.

В останні роки, незважаючи на досягнуті успіхи в теорії та практиці підготовки педагогічних кадрів, все сильніше проявляється протиріччя між вимогами до особистості вчителя, його професійної діяльності та підготовкою у вищій педагогічній школі. Сьогодні критикується сама традиційна система вузівського навчання та державні освітні стандарти, що міняються кожні два три роки, в тому числі, і скорочення часу на вивчення іноземної мови на нелінгвістичних факультетах. [2, с.68]

Проаналізувавши наукову літературу з даного питання, ми дійшли висновку, що професійно-педагогічна спрямованість – це система особистісних якостей, що характеризуються стійким інтересом, активним і усвідомленим ставленням до педагогічної професії, задоволенням від її результатів, готовністю виконувати

свої професійні обов'язки та функції на належному рівні. В свою чергу система особистісних якостей залежить від характеру провідного мотиву в структурі мотивації майбутнього вчителя [3, с.52].

П.А.Шавір виділяє у структурі професійної спрямованості п'ять груп мотивів: професійні інтереси й нахили (процесуальна мотивація діяльності, що виражає потребу у специфіці даної професії); відображення особливостей професії в суспільній свідомості (престиж, суспільна значимість); потреби особистості, що актуалізується у зв'язку із професією (саморозкриття, самоствердження, матеріальні потреби, особливості характеру і т.д.); особливості самосвідомості у взаємодії із професією (переконання у своїй придатності, покликанні, здібностях) і т.д.; зацікавленість у зовнішніх, об'єктивно несуттєвих атрибутах спеціальності; при цьому враховується «змістовність і глибина професійного інтересу з урахуванням його положення в системі мотивів професійної спрямованості» [4].

Більшість студентів, вступаючи до педагогічного навчального закладу, не мають чітко сформованих професійно-педагогічних мотивів. Студенти мистецьких спеціальностей вступають до педагогічних інститутів та університетів тільки через бажання стати музикантом або художником, при цьому зовсім не мають наміру стати вчителем. Ці студенти характеризуються вибіркоким позитивним ставленням до предметів мистецького циклу та негативним до предметів психолого-педагогічного циклу. Нами також було виявлено, що студенти мистецьких спеціальностей загалом позитивно ставляться до вивчення іноземної мови, розуміють, що досягнення високого освітнього та інтелектуального рівнів неможливе без вивчення іноземної мови як елементу культури та спілкування.

Потрібно зазначити, що неможливо сформувати професійно-педагогічну спрямованість, якщо не будуть використані ресурси всіх предметів навчального плану, не будуть активізовані особистісні якості та структури студентів. Тому ми вважаємо, що таке, загалом позитивне ставлення до вивчення іноземної мови буде гарним підґрунтям для формування професійно-педагогічної спрямованості в процесі професійної підготовки майбутніх вчителів мистецьких спеціальностей.

В науковій та науково-методичній літературі іноземна мова як навчальний предмет в системі вищої освіти розкривається з різноманітних позицій: проблеми навчання іноземній мові у вищій школі як засобу спілкування, проблеми формування комунікативних умінь засобами іноземної мови, формування професійної спрямованості, комунікативний підхід в навчання іноземної мови [1, с.11].

В основі навчального предмета «Іноземна мова» лежить великий потенціал. Використання освітніх, розвиваючих та виховних можливостей іноземної мови призведе до підвищення ефективності та якості підготовки майбутніх вчителів мистецьких спеціальностей. Тому іноземну мову вважаємо важливим елементом системи професійно-орієнтованого навчання студентів.

За специфічним співвідношенням знань та умінь цей предмет займає проміжне положення між теоретичними та прикладними дисциплінами професійної підготовки, так як іноземна мова потребує такого ж великого об'єму навичок та умінь, як практичні дисципліни, але разом з тим не меншого об'єму знань, ніж теоретичні науки. Метою навчання іноземної мови в немовних навчальних закладах є досягнення рівня, що є достатнім для практичного використання іноземної мови в майбутній професійній діяльності [1, с.11] та формування професійно-педагогічної спрямованості.

Навчальний іншомовний текст, що є основною мовною одиницею, на базі якої відбувається найбільш продуктивне засвоєння іноземної мови, виконує мотиваційні та інформаційні функції, забезпечує культурний розвиток студентів; педагогічно-орієнтований навчальний іншомовний текст може сприяти формуванню професійної спрямованості майбутнього вчителя [2, с.69] мистецьких спеціальностей.

Крім того, для формування стійкої професійно-педагогічної спрямованості дуже важливо, щоб кожен студент відчував себе суб'єктом навчально-виховного процесу, чому сприяє особистісна та ситуативно-рольова форма організації навчального процесу. Ефективним буде використання педагогічних ролевих ігор.

Таким чином, для задоволення вимог, що висувають до вчителя мистецьких спеціальностей сучасний рівень і темпи розвитку науки, особливої уваги потребує вивчення процесу формування професійно-педагогічної спрямованості студентів, майбутніх вчителів мистецьких спеціальностей в процесі вивчення іноземної мови, тому що саме професійно-педагогічна спрямованість є необхідною умовою успішної навчальної, а згодом і професійної діяльності, однак, повне та послідовне висвітлення цієї проблеми ще не знайшло свого відображення у науковій психолого-педагогічній літературі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акопян Т. Сущность профессионально ориентированного обучения студентов нефилологов иностранному языку / Т.Акопян // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України: Матеріали науково-практичної конференції 25-26 березня 2009 р./ За заг. ред.. І.В. Лузік, О.М. Акмалдінової. – К.:НАУ, 2009. – 94 с., с. 10-11.
2. Михайлова Л.А. Формирование профессионально-педагогической направленности будущего учителя с помощью иностранных языков/Л.А.Михайлова// Наука і освіта. – 2011. – №1. С.68-71.
3. Нікітюк Г.В. До питання змісту, структури та ознак професійно-педагогічної спрямованості майбутнього вчителя/Г.В.Нікітюк//Науковий часопис НПУ імені М.П.Драгоманова. Серія 16. Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: збірник наукових праць/Ред.кол.: Н.В.Гузій (відп. ред.). - Вип.14(24). - К.: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2011. - 330 с., с.51-55.
4. Шавир П. А. Психология профессионального самоопределения в ранней юности / П.А.Шавир. – М.: Педагогика, 1981. – 96 с.